

การพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยา ในคนไทยวัยทำงาน

หฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศ วท.ม.*, สุชีรา ภัทรายุตวรรัตน วท.ด.*,
วิชัย มนัสศิริวิทยา พบ.*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย โดยศึกษาความตรงและความเชื่อมั่นของแบบประเมิน **วิธีการศึกษา** การศึกษาครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย มี 2 ส่วน คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย โดยกลุ่มตัวอย่างจะถูกสุ่มจากกลุ่มประชากร คือ คนวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรือวัยทำงานเพศชายและหญิงอายุ 25-45 ปี อยู่ในองค์กรโดยเลือกแบบเจาะจงในเขตกรุงเทพมหานครเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างประชากรคนงานที่องค์การภาครัฐและเอกชน 8 เขตในกรุงเทพมหานคร จำนวนแต่ละ 50 คนรวม 400 คนที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยและสามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน

ผลการศึกษา พบว่า แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทยมีลักษณะเป็นแบบรายงานตนเอง 5 ระดับ มีจำนวน 53 ข้อคำถาม มีความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเชิงบวกและจิตวิทยาคลินิกจำนวน 3 ท่าน มีความเห็นในทางเดียวกันในการคัดเลือกข้อคำถามจากการความสอดคล้องกัน โดยค่า IOC 0.6-1.0 ความตรงเชิงโครงสร้าง โดย factor analysis พบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญปัญหา 2) การมีความหวัง 3) การมองโลกในแง่ดี 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง 5) ความเชื่อมั่นในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 6) วิธีการที่จะไปถึงเป้าหมาย ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดตามโครงสร้างของต้นทุนทางจิตวิทยา ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ในระดับสูง คือ $\alpha = 0.9833$

สรุป แสดงให้เห็นว่า แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาเป็นแบบประเมินที่มีคุณภาพดีสามารถนำไปใช้สำหรับคนไทยวัยทำงาน อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ต่อไป

คำสำคัญ: ต้นทุนทางจิตวิทยา, ต้นทุนทางจิตวิทยา, คนวัยทำงาน

วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2557; 59(1): 73-83

* สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

The Development of Thai-Psychological Capital Inventory

Haruetaitip Tuntatead M.Sc.* , Sucheera Phattharayuttawat Ph.D.* ,
Vichai Manusirivithaya M.D.*

ABSTRACT

Objective : To develop the Thai-Psychological Capital Inventory as the standard assessment suitable for Thai people by studying the validity and reliability.

Methods : This study is the development of Thai-Psychological Capital Inventory and test the validity and reliability. The instruments have 2 parts: the general information questionnaire and the Thai-Psychological Capital Inventory. The samples have been selected from 400 Thai people in working aged group (25-45 years old) who work for government or public sectors in Bangkok with voluntarily acceptance of consent form.

Results : The Thai-Psychological Capital Inventory (5 rating Likert's scale) consisted of 53 items had high internal consistency with $\alpha=0.98$. It's content validated by 3 experts' opinion; with item objective congruence (IOC) of 0.6-1.0. The exploratory factor analysis by a principal component analysis, and varimax rotations found 6-factor solutions provided the most interpretable factor structure. Factor I to 6 composed of resilience, hope in regard to goal and agency, optimism, self-efficacy, relationship, and pathway. Which were similar to the structure of psychological capital concept, and high reliability ($\alpha=0.98$).

Keywords : psychological capital, inventory, working aged group

J Psychiatr Assoc Thailand 2014; 59(1): 73-83

* Division of Clinical Psychology, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University.

บทนำ

ท่ามกลางกระแสของความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งดูเหมือนนวัตกรรมต่างๆ จะทำให้มนุษย์มีชีวิตที่สะดวกสบายมากขึ้น แต่สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องแลกมากับการทำงานหนัก การแข่งขัน ความเหนื่อยล้า ความเครียดที่เพิ่มขึ้นจนทำให้หลายคนรู้สึกมีความสุขลดน้อยลง และอาจนำไปสู่ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ เห็นได้จากข้อมูลของสมาคมสุขภาพจิตของแคนาดาพบว่า 20% ของรายได้จะถูกใช้เพื่อจัดการกับปัญหาเนื่องจากความเครียดจากการทำงาน เช่น การขาดงาน การลาออก การให้คำปรึกษา ค่ายา และอุบัติเหตุต่างๆ¹ และในประเทศไทยเองความเครียดก็จัดเป็นปัญหาระดับชาติเรื่องหนึ่ง ที่มีสาเหตุใหญ่ๆ มาจาก เรื่องของปัญหาเศรษฐกิจการเงิน ครอบครัวยุคใหม่ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยเริ่มต้นที่สำคัญในการนำไปสู่การเริ่มต้นของความเจ็บป่วยทางจิตใจ จนอาจนำไปสู่ไร้สมรรถภาพในการทำงาน ซึ่งหากใช้วิธีตั้งรับด้วยการบำบัดรักษาเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอและเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร ดังนั้นการป้องกันโดยการส่งเสริมให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่เข้มแข็งจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น ต้นทุนทางจิตวิทยาจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาและพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการนำจิตวิทยาเชิงบวกที่เน้นศึกษาโดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีงานวิจัยที่สามารถอ้างอิงได้ มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างชัดเจนมาประยุกต์ใช้ในสถานที่ทำงาน² ซึ่งน่าสนใจตรงที่เป็นการประยุกต์ใช้จิตวิทยาเชิงบวกกับบุคคลทั่วไปที่ไม่จำกัดเพียงในกลุ่มผู้ป่วยเท่านั้น โดยต้นทุนทางจิตวิทยานี้ประกอบด้วย คุณลักษณะที่มีลักษณะเฉพาะ (unique) คือ เป็นคุณลักษณะที่สามารถวัดในลักษณะที่เป็นแบบสภาวะ (state-like) คือสามารถเรียนรู้และพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ โดยมีทฤษฎีทางจิตวิทยาสนับสนุนอย่างชัดเจนและ

ที่สำคัญคือต้องมีผลกระทบกับพฤติกรรม ซึ่งปัจจุบันประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญคือ การเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง (efficiency/confidence) การฟื้นตัวเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือความทุกข์ได้ (resilience) การมีมุมมองต่อชีวิตและโลกในเชิงบวก (optimism) รวมถึงการมีความหวังมีพลังที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (hope) ซึ่งต้นทุนทางจิตวิทยานี้นำไปสู่ผลผลิตต่างๆ เช่น มีผลการทำงานที่ดี มีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และนำไปสู่การเกิดความรัก ความผูกพันกับสังคมของตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ การศึกษาในเรื่องของต้นทุนทางจิตวิทยายังอยู่ในช่วงกำลังศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ 4 คุณลักษณะนี้เท่านั้น แต่อาจรวมถึงคุณลักษณะอื่นๆ ที่ตรงกับลักษณะเฉพาะที่ได้กล่าวมาข้างต้นและมีงานวิจัยรองรับที่เพียงพอเช่น ความฉลาดทางอารมณ์ หรือ psychological well-being เพิ่มเติมในอนาคตได้ ซึ่งในประเทศไทยนั้น กรมสุขภาพจิตก็ได้ให้ความสนใจในคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งของมนุษย์โดยได้มีการศึกษาและพัฒนาแบบประเมิน RQ: Resilience Quotient³ รวมทั้งรณรงค์ในเรื่องของ “Resilience” ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของต้นทุนทางจิตวิทยาเพื่อนำมาใช้เป็นภูมิคุ้มกันปัญหาทางจิตใจด้วย ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย (Thai-Psychological Capital Inventory) ให้มีความเป็นมาตรฐานในการใช้ประเมินจุดแข็งของมนุษย์ให้มีความครอบคลุมถึง 4 คุณลักษณะที่เหมาะสมบริบทของสังคมไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือเสริมสร้างคุณลักษณะทางบวกในด้านดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสุขภาพให้บุคคลมีความเข้มแข็งและสุขภาวะที่ดี สามารถจัดการและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และสามารถใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็ม

ศักยภาพ นำไปสู่ผลผลิตต่างๆ ทั้งต่อตนเองและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย โดยศึกษาความตรงและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

วิธีการศึกษา

ผู้ทำวิจัย ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ และแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาเอกสาร (document study) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการศึกษาและข้อคำถาม
2. การศึกษาภาคสนาม (field study) จากกลุ่มประชากรเป้าหมายโดยตรง โดยเก็บข้อมูลจากคนไทยวัยทำงานในองค์กรส่วนราชการและ/หรือองค์กรเอกชน กลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณกรณีทราบค่าจำนวนประชากรหรือคาดคะเนจำนวนประชากรได้ แต่ไม่ทราบค่าสัดส่วนในประชากร⁴ พบว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน แต่ปรับเพิ่มจำนวนเป็น 400 เพื่อเป็นเลขจำนวนเต็มและเพื่อป้องกันในกรณีการตอบแบบประเมินไม่สมบูรณ์ โดยจะเก็บข้อมูลจากองค์กรส่วนราชการ และ/หรือองค์กรเอกชนเฉพาะในกรุงเทพมหานครตามการแบ่งเขตตามที่ตั้งของพื้นที่โดยเลือกเฉพาะเขตเมืองชั้นใน (Inner City) ประกอบด้วย 21 เขตปกครอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ สถานศึกษาและย่านธุรกิจการค้าที่หนาแน่น โดยจะ

เก็บข้อมูลใน 4 เขตปกครองที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ เขตพญาไท เขตจตุจักร เขตดินแดง เขตคลองสาน และเขตเมืองชั้นกลาง (Urban Fringe) ประกอบด้วย 18 เขตปกครอง อันเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ สถานศึกษาและย่านการค้าซึ่งเป็นเขตขยายตัวต่อจากเขตเมืองชั้นใน โดยจะเก็บข้อมูลใน 4 เขตปกครองที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ เขตสายไหม เขตสายไหม เขตบางเขน เขตบางนา การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบตามกำหนด (quota sampling) พิจารณาจากเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทยวัยทำงานในองค์กรภาครัฐ หรือภาคเอกชนใน 8 เขต เขตละ 50 คน โดยสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากสมาชิกของประชากรเป้าหมายที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยและสามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยา ผู้วิจัยเลือกพัฒนาแบบประเมินตามแนวคิดเรื่องต้นทุนทางจิตวิทยาของ Luthans⁵ ซึ่งแบบประเมินนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยวัดคุณลักษณะ (state-like) ทั้ง 4 องค์ประกอบของแนวคิดเรื่องต้นทุนทางจิตวิทยาตาม ดังนี้ การมั่นใจในศักยภาพของตัวเอง (self-efficacy), การมีความหวัง (hope), การมองโลกในแง่ดี (optimism) และการมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญปัญหา (resilience) แปลความหมายโดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นตัวสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ตามวิธีของ Best⁶

รูปที่ 1 สรุปขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทยวัยทำงาน.

ผลการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็น 2 ส่วน ตามลำดับต่อไปนี้

ส่วนที่ 1: การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทยวัยทำงานมีลักษณะดังต่อไปนี้ อัตราส่วนระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเป็น 1:2 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-45 ปี (43.75%) รองลงมา มีอายุระหว่าง 25-30 ปี (31%) ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด (47.75%) และสมรสแล้ว (44.25%) โดย 2/3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และ

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน (44.75%) และรับราชการ (41.50%) รวมทั้งมากกว่า 50 % อยู่ในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ (56.50%) มีระยะเวลาการทำงานเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป (53.25%) และ 48.25 % มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท รองลงมา มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท (28.50%)

ส่วนที่ 2: การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

2.1 การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อยืนยันความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตวิทยาคลินิก จากสถาบันสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานูเชตร 1 ท่าน และ และผู้เชี่ยวชาญในด้าน

จิตวิทยาและพัฒนาศักยภาพบุคคล 1 ท่าน ซึ่ง มี ประสิทธิภาพในการพัฒนาเครื่องมือทางจิตวิทยา ซึ่ง ทั้ง 3 ท่านมีความเห็นในทางเดียวกันในการคัดเลือก ข้อคำถามจากการตรวจสอบคล้อยกันระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (item objective congruence; IOC) รวมถึงความครอบคลุมและชัดเจน ของภาษาที่ใช้ โดยได้มีการตัดข้อคำถามที่มีค่า IOC < 0.5 ไป 23 ข้อจากเดิม 100 ข้อ ทำให้เหลือข้อคำถาม ทั้งหมด 77 ข้อคำถาม (IOC 0.6-1.0) ต่อจากนั้น จึงได้มีการนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือในเบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อนำมา ปรับแก้ให้เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลต่อไป ซึ่งพบว่า แบบประเมินทั้งหมดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.97 ซึ่งจัดว่ามีค่าความเที่ยงสูง^๑ ถือว่ามีคุณสมบัติด้าน การวัดสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ รวมทั้งเมื่อ วิเคราะห์ในแต่ละคุณลักษณะของต้นทุนทางจิตวิทยา พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแต่ละคุณลักษณะ ระหว่าง 0.9700-0.9714 ซึ่งจัดว่ามีค่าความเที่ยงใน แต่ละคุณลักษณะสูง หลังจากนั้นตัดข้อคำถามที่มี ค่า item-total correlation < 0.3 ออกจำนวน 11 ข้อ

คำถามทำให้เหลือข้อคำถามที่นำไปใช้เก็บข้อมูลทั้งหมด 66 ข้อคำถาม

2.2 การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของ แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย ทดสอบ ความตรงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบ เริ่มจากการสกัดองค์ประกอบโดยใช้วิธี principal component analysis (PCA) ซึ่งเลือกจาก องค์ประกอบ ที่มีค่า eigenvalues มากกว่า 1 มีอยู่ 7 องค์ประกอบ; องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่ม ตัวอย่างได้ 53.09 % ในขณะที่ ทั้ง 7 องค์ประกอบ อธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างรวมได้ 69.27 % จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่ 1 มีค่า loading สูงมากเนื่องจากตัวแปรหลายตัวสามารถเป็นสมาชิกได้ มากกว่า 1 องค์ประกอบ (multidimensional) ดังนั้นจึง ทำการหมุนแกนด้วยวิธี orthogonal แบบ varimax เพื่อ เป็นการกระจายระหว่างองค์ประกอบ ทำให้ค่า loading ในแต่ละองค์ประกอบเพิ่ม และทำให้เห็นได้ว่า ตัวแปร ดังกล่าวเป็นสมาชิกขององค์ประกอบใดองค์ประกอบ หนึ่งอย่างชัดเจนขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 Unrotated principal axes analysis of the Thai-Psychological Capital Inventory

Factor	Eigenvalues > 1	Percent of Variance	Cumulative Percent
1	35.040	53.091	53.091
2	3.118	4.725	57.816
3	2.067	3.133	60.948
4	1.746	2.645	63.593
5	1.356	2.054	65.647
6	1.252	1.898	67.545
7	1.139	1.726	69.271

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .978

Bartlett's Test of Sphericity = 25722.42; p = .001; df = 2145

โดยพบว่า องค์ประกอบที่ I มี 12 ข้อคำถาม ดังนี้ R3, R6 – R8, R10-11 and R13-18 ซึ่งวัดในเรื่องของมุมมองที่มีความสมดุลทั้งด้านลบและด้านบวก (equanimity), การเห็นคุณค่าในชีวิตร (meaningfulness) และความสามารถเผชิญกับความลำบากซ้ำ (perseverance) ที่รวมเรียกว่า คุณลักษณะของการมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญกับสิ่งที่ยากลำบาก (resilience) องค์ประกอบที่ II มี 10 ข้อคำถาม ดังนี้ H1-6 and H14-17 โดยวัดในเรื่อง การมีเป้าหมายที่ชัดเจน (goal) และแรงจูงใจที่มุ่งมั่นเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้นๆ (agency) ที่เป็นส่วนหนึ่งของ คุณลักษณะของการมีความหวัง (hope) องค์ประกอบที่ III มี 9 ข้อคำถาม ดังนี้ O1-2 and O4-10 ซึ่งวัดในเรื่องของการเชื่อว่าจะมีสิ่งที่ดีๆ เกิดขึ้นในชีวิตร และการให้เหตุผลในมุมมองด้านบวกว่าเพราะอะไรเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเกิดขึ้น ที่เรียกว่า คุณลักษณะของการมองโลกในแง่ดี (optimism) องค์ประกอบที่ IV มี 9 ข้อคำถาม ดังนี้ S1-3, S5-7, S9 และ S12-13 ซึ่งวัดในเรื่องของความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ และความสามารถในการแสดงความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่น ซึ่งเรียกว่าเป็น คุณลักษณะของ

ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (efficacy) องค์ประกอบที่ V มี 8 ข้อคำถาม ดังนี้ S10-11 และ S15-20 ซึ่งวัดในเรื่องของความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ซึ่งเรียกว่าเป็นเรื่องคุณลักษณะของความเชื่อมั่นในเรื่องสัมพันธ์ภาพ (relationship) องค์ประกอบที่ VI มี 5 ข้อคำถาม ดังนี้ H8-9, H11, H18 และ H20-22 ซึ่งวัดในเรื่องของวิธีการที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย (planning) และการสร้างอารมณ์ทางบวกเพื่อให้สามารถดำเนินการและรักษาความมุ่งมั่นให้คงอยู่ ซึ่งเรียกรวมกันได้ว่าเป็น วิธีการที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย (pathway) เนื่องจากมีการตัดข้อคำถามที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ทั้งหมด 13 items ทำให้องค์ประกอบที่ 7 ซึ่งเป็นการวัดในเรื่อง pessimism ถูกตัดออกตามไป

2.3 การวิเคราะห์ความเที่ยงแบบคงที่ภายในโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของเครื่องมือ วิเคราะห์ความเที่ยงโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทยทั้งหมดจำนวน 53 ข้อ เท่ากับ 0.98 จัดอยู่ในเกณฑ์สูง [ดังแสดงในตารางที่ 2]

ตารางที่ 2 Reliability Coefficients of the Thai-Psychological Inventory (n=400)

Domain	Item	Item-total correlation	α (95% CI)
1. Resilience	R3, R6, R7, R8, R10, R11, R13, R14, R15, R16, R17, R18 (12 items)	.62-.78	.9830 (.9828-.9832)
2. Hope	H1, H2, H3, H4, H5, H6, H14, H15, H16, H17 (10 items)	.64-.80	.9830 (.9828-.9831)
3. Optimism	O1, O2, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10 (9 items)	.72-.80	.9829 (.9828-.9830)
4. Self-efficacy	S1, S2, S3, S5, S6, S7, S9, S12, S13 (9 items)	.51-.71	.9832 (.9830-.9834)
5. Relationship	S10, S11, S15, S16, S17, S18, S19, S20 (8 items)	.65-.78	.9830 (.9828-.9831)
6. Pathway	H8, H9, H11, H18, H22 (5 items)	.67-.76	.9830 (.9829-.9830)

การอภิปรายผล

แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทยนี้ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การออกแบบเครื่องมือ (design properties) พบว่าเป็นแบบประเมินที่มีสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ของการวัดคุณลักษณะที่ชัดเจน มีเนื้อหาของการวัดที่เจาะจง มีทฤษฎีรองรับที่เป็นมาตรฐาน^{5, 7} รวมทั้งมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายที่ตามหลักสถิติที่ชัดเจน⁶ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของมาตรวัด (psychometric properties) ซึ่งได้มีการตรวจสอบทั้งในด้านคุณสมบัติของความตรง (validity) และความเที่ยง (reliability) ของแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย พบว่า ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความตรง (validity) ในระยะก่อนทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเพื่อยืนยันความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ซึ่งพบว่าแบบประเมินทั้งฉบับนี้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.97 ซึ่งจัดว่ามีค่าความเที่ยงสูง⁸ ถือได้ว่ามีคุณสมบัติด้านการวัดสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หลังจากตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนทำการเก็บข้อมูลแล้ว เพื่อตรวจสอบและยืนยันว่าแบบประเมินนี้สามารถวัดคุณลักษณะได้ตามทฤษฎีหรือโครงสร้างที่กำหนด พบว่า โครงสร้างของแบบประเมินต้นทุนจิตวิทยาสำหรับคนไทย หลังจากทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยเริ่มจากการสกัดองค์ประกอบโดยใช้วิธี principal component analysis (PCA) ในครั้งแรกซึ่งเลือกจาก องค์ประกอบที่มีค่า eigenvalues มากกว่า 1 มี 7 องค์ประกอบ; แต่พบว่าองค์ประกอบที่ 1 สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 53.09 % ในขณะที่ ทั้ง 7 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างรวมได้ 69.27% ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาต้นทุนทางจิตวิทยาในคนจีน

วัยทำงานของ Luthans และคณะ⁹ ที่ศึกษาต้นทุนทางจิตวิทยาโดยใช้เพียง 3 คุณลักษณะคือ hope, optimism และ resilience พบว่าแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาฉบับภาษาจีนนี้มีทั้งหมด 30 ข้อคำถาม เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยแบบสำรวจ (exploratory factor analysis) พบว่ามีองค์ประกอบเดียวที่มีค่า eigenvalues มากกว่า 1 ซึ่งปัจจัยนี้อธิบายถึง 84% ของความแปรปรวนร่วมของต้นทุนทางจิตวิทยา เช่นเดียวกับการศึกษาของ Brandt และคณะ¹⁰ ที่ศึกษาเรื่องต้นทุนทางจิตวิทยาโดยมีข้อคำถาม 33 ข้อที่แสดงถึง 4 คุณลักษณะทางบวกคือ hope, optimism, resilience, self-efficacy พบว่าองค์ประกอบแรกจากการวิเคราะห์ด้วย factor analysis สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ ถึง 33% โดยในองค์ประกอบแรกนั้นประกอบด้วย 10 ข้อคำถามที่วัดคุณลักษณะ 3 ด้านคือ optimism, resilience and self-efficacy และเมื่อพิจารณาให้ครบทั้ง 4 คุณลักษณะของต้นทุนทางจิตวิทยาพบว่าคุณลักษณะในเรื่องของ hope จำนวน 6 ข้อคำถามจะถูกรวมอยู่ในองค์ประกอบเดียว ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาต้นทุนทางจิตวิทยาดังกล่าวแสดงถึงการซ้อนทับกันของคุณลักษณะทั้ง 4 ของต้นทุนทางจิตวิทยา¹¹

หลังจากนั้น จากการศึกษาเมื่อวิเคราะห์โดยการสกัดองค์ประกอบและการหมุนแกนแบบ varimax พบองค์ประกอบด้วยกัน 7 องค์ประกอบ : องค์ประกอบที่ 1 วัดคุณลักษณะของการมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญกับสิ่งที่ยากลำบาก (resilience) องค์ประกอบที่ 2 วัดในเรื่อง คุณลักษณะของการมีความหวัง (hope) ในด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจน (goal) และแรงจูงใจที่มุ่งมั่นเพื่อไปถึงเป้าหมายนั้นๆ (agency) องค์ประกอบที่ 3 วัดในเรื่อง คุณลักษณะของการมองโลกในแง่ดี (optimism) องค์ประกอบที่ 4 วัดในเรื่องคุณลักษณะของความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (self-efficacy) ในด้านความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ และความสามารถ

ในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง องค์ประกอบที่ 5 วัดในเรื่องคุณลักษณะของความสามารถในการปรับตัว (adaptability) ในด้านการเรียนรู้จากตัวแบบ (modeling) และความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น องค์ประกอบที่ 6 วัดในเรื่องวิธีการที่จะไปถึงเป้าหมาย (pathway) ในด้านของการวางแผนที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย (planning) และการสร้างอารมณ์ทางบวกเพื่อให้สามารถดำเนินการและรักษาความมุ่งมั่นให้คงอยู่ รวมทั้งองค์ประกอบสุดท้ายที่ 7 เป็นการวัดในเรื่อง คุณลักษณะของการมองโลกในแง่ร้าย (pessimism) โดยทั้ง 7 องค์ประกอบนี้เป็นส่วนประกอบที่ใช้อธิบายถึงคุณลักษณะในแต่ละด้านของต้นทุนทางจิตวิทยา สอดคล้องกับการศึกษาต้นทุนทางจิตวิทยาในคนจีนวัยทำงานของ Luthans และคณะ⁹ ที่ศึกษาเรื่อง confirmatory factor analysis พบว่าทั้ง hope, optimism และ resilience มีความเหมาะสมตามทฤษฎีโดยมีค่า $\chi^2 = 606.71$; degrees of freedom(df) = 383. $\chi^2/df = 1.58$; goodness-of-fit(GFI)=0.92; comparative fit index(CFI)=0.88; and the root mean square of approximation (RMSEA)=0.04 ตามลำดับ รวมทั้งงานวิจัยของ Liu และคณะ¹² ที่เมื่อวิเคราะห์ confirmatory factor analysis จาก Psychological Capital Questionnaires-Chinese version 24 items พบว่า มีความเหมาะสมตามทฤษฎีของโครงสร้างต้นทุนทางจิตวิทยา 4 องค์ประกอบโดยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายแพทย์ มีค่า GFI=0.900; TLI=0.936; CFI=0.945; and RMSEA=0.063 และในกลุ่มแพทย์หญิง มีค่า GFI=0.900; TLI=0.921; CFI=0.933; and RMSEA=0.068 ตามลำดับ รวมทั้งจากการศึกษาของ Liu และคณะ ยังพบว่าต้นทุนทางจิตวิทยา (PsyCap) นอกจากจะช่วยลดความเครียดแล้วการพัฒนา PsyCap อาจสามารถ

ช่วยป้องกันภาวะซึมเศร้าและอาจเป็นวิธีหนึ่งที่น่าไปใช้ในการช่วยบำบัดอาการซึมเศร้าได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทยในการศึกษานี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงทั้งฉบับโดยใช้วิธีการวัดความคงที่ภายใน (internal consistency) แบบ Cronbach's Alpha reliability อยู่ในระดับสูง ($\alpha = 0.98$) โดยมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง ($\alpha = 0.9819-0.9843$) เช่นเดียวแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยา (PCQ-24) ของ Luthans และคณะ⁵ ที่มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง ($\alpha = 0.88-0.89$) เช่นกัน โดยมีค่าความเชื่อมั่นแต่ละด้านคือ self-efficacy ($\alpha = 0.75-0.85$), hope ($\alpha = 0.72-0.80$), optimism ($\alpha = 0.69-0.79$) and resilience ($\alpha = 0.66-0.72$)⁷ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Brandt และคณะ¹⁰ พบว่าต้นทุนทางจิตวิทยามีความเชื่อมั่นรวมทั้ง 4 คุณลักษณะ (hope, optimism, resilience, self-efficacy) อยู่ในระดับสูงระหว่าง 0.75-0.89

สรุป

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาในคนไทยวัยทำงานนั้น สรุปได้ว่าแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทยนี้มีคุณภาพเหมาะสมทั้งในเรื่องความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงที่ดีเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนทางจิตวิทยานั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากได้มีการศึกษาพบความสัมพันธ์ของต้นทุนทางจิตวิทยากับตัวแปรอื่น เช่น คุณภาพชีวิต^{13, 14} ผลงาน (performance)^{5, 7, 12} การจัดการปัญหา (Coping Resource)¹⁵ และการลดความเครียดจากการทำงาน¹² เป็นต้น ตัวแปรต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของต้นทุนทาง

จิตวิทยาโดยเฉพาะในวัยทำงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจุดแข็งของบุคคลให้มีความเข้มแข็งทางจิตใจสามารถรับมือกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอนาคตได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาในครั้งนี้พบว่า แบบประเมินต้นกุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย เป็นแบบประเมินที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้กับประชากรในวัยทำงานในกลุ่มอื่นๆ ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษาเพื่อประเมินคุณลักษณะทางบวกกับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างไป หรือศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ของต้นกุนทางจิตวิทยากับตัวแปรอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจุดแข็งของบุคคลให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งสำหรับในประเทศไทยนั้นยังจำเป็นต้องการข้อมูลจากการศึกษาในเรื่องดังกล่าวต่อไป

2. ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้คือเป็นการศึกษาเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทยวัยทำงานในองค์กรเฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงเป็นกลุ่มคนที่ทำงานในสำนักงาน (office) ซึ่งทำให้อัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งการศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องของคุณลักษณะทางบวกซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของบุคคล มากกว่าการศึกษาคุณลักษณะเชิงลบ, ลักษณะนิสัย, พันธุกรรมหรือบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่คงที่และยากแก่การเปลี่ยนแปลง ดังนั้นต้นกุนทางจิตวิทยา โดยเฉพาะการศึกษาในประเทศไทย ยังควรมีการนำไปศึกษาวิจัยต่อเนื่อง เพิ่มเติม เพื่อค้นหาแนวทาง

ในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้สามารถเผชิญกับอุปสรรค การแข่งขัน ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างเต็มที่ในทุกด้านจากอาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.สุชีรา ภักทรายุทธวรรค์ และ น.อ.(พ.) นพ. วิชัย มนต์ศิริวิทยา (รณ.) รวมทั้งขอขอบพระคุณ อ.วชิรา บุตรวิยวุฒิ, อ.กาญจนา วณิชรมณีย์ และ อ.สุจิตรา อุตสาหะ ในการให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กองทัพอากาศ ผู้อำนวยการกองกุมารเวชกรรม หัวหน้าหน่วยและบุคลากรหน่วยตรวจพิเศษกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ให้โอกาสและให้ความสนับสนุนในการทำวิจัยเป็นอย่างดี และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัวจากหัวใจและขอบคุณเพื่อนนักศึกษาจิตวิทยาคลินิกทุกคนที่เป็นกำลังใจให้กันและกันตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

1. Riga, A. Business awakes to cost of stress. The Gazette. [internet]. 2006, February 27 [cited 2011, August 20]. Available from: <http://www2.canada.com/Montrealgazette/news/story.html?id=eb9c321c-364e-4435-adbc-7b781d041fcb&k=22077&p=1>.
2. Luthans, F. Positive organizational behavior (POB): Implications for the workplace. Academy of Management Executive. 2002.

3. Department of Mental Health Thailand. RQ: Resilience Quotient. Social of Mental Health Bureau, Department of Mental Health Thailand, Ministry of Public Health. 2009.
4. Sucheera Phattharayuttawat. The Research Theory and The Psychological Research Statistic. Bangkok: Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Siriraj Hospital. 2003.
5. Luthans, F., Youssef, M. C., & Avolio, B. J. Psychological Capital: Developing the Human Competitive Edge. Oxford University Press. 2007.
6. Best, W. J. Research in Education. 4th ed. Englewood. Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1981.
7. Luthans, F., Avolio, B., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Psychological capital: Measurement and relationship with performance and job satisfaction. *Personnel Psychology*, 2007; 60: p. 541-572.
8. Sucheera Phattharayuttawat. Manual of Psychological Testing. 3rd ed. Bangkok : Medical Media. 2005. Thai.
9. Luthans, F., Avolio, J. Bruce, Walumbwa O. Fred, & Li Weixing. The Psychological Capital of Chinese Workers: Exploring the Relationship with Performance. *Management and Organization Review*, 2005; 1(2): p. 249-271.
10. Brandt T., Gomes F. S. Jorge & Boyanova D. Personality and psychological capital as indicators of future job success? : A multiculture comparison between three European countries. *The Finnish Journal of Business Economic*, 2011; 3: p 263-289.
11. Luthans, F., Avey, B. J., Avolio, J. B., & Peterson, J. S. The Development and Resulting Performance Impact of Positive Psychological Capital. *Human Resource Development Quarterly*, 2010; 21(1): p. 41-67.
12. Li Liu, Ying Chang, Jialiang Fu, Jiana Wang & Lie Wang. The mediating role of psychological capital on the association between occupational stress and depressive symptoms among Chinese physicians: a cross-section study. *BMC Public Health*, 2012; 12(219): p. 1-8.
13. Cole, K. Wellbeing, Psychological Capital, and Unemployment: An Integrated Theory. Paper presented at the joint annual conference of the International Association for Research in Economic Psychology and the Society for the Advancement of Behavioural Economics, 2006; p. 1-15.
14. Avey B. James, Luthans Fred, Smith M. Ronda & Palmer F. Noel. Impact of Positive Psychological Capital on Employee Well-Being Over Time. *Journal of Occupational Health Psychology*. American Psychological Association, 2010; 15(1): p 17-28.
15. Don J. Q. Chen and Vivien K. G. Lim. Strength in adversity: The influence of psychological capital on job search. *Journal of Organizational Behavior*, 2012; 33: p. 811-839.

